

CÜZ CÜZ KUR'ÂN'I TANIYALIM

İlk Yedi Cüz

Tüm kâinatın rabbine hamd olsun. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e, onun ailesine, Sahabesine ve onun izinden gidenlere salât ve selam olsun.

Şüphesiz ki, Kur'ân en doğru yola ileten bir kitaptır. Müminler için rahmettir, şifadır, rehberdir, müjdedir, uyarıcıdır. Kur'ân olmadan Müslüman bir fert düşünülemez. Kur'ân olmadan Müslüman bir ev düşünülemez. Kur'ân olmadan Müslüman bir toplum düşünülemez. Kur'ân hem sadırlarda hem satırlarda hem de raflarda en güzel yeri almıştır. Her Müslüman az veya çok Kur'ân'dan bir şeyler bilir. Zira Kur'ân olmadan namaz olmaz. Kur'ân olmadan ibadet olmaz.

Kelimeyi tevhit, Kur'ân'dır. Besmele, Kur'ân'dır. Hamd olsun, demek de Kur'ân'dır. Kur'ân dillerimize, gönüllerimize, yazılarımıza, sözlerimize, atasözlerimize, deyimlerimize, merhabalaşmalarımıza kadar etki eden bir kitaptır. Merhaba, dediğimiz zaman da Kur'ân'dır, Esselamu Aleykum dediğimiz zaman da Kur'ân'dır. Elhamdulillah dediğimiz zaman da Kur'ân'dır. Bismillah dediğimiz zaman da Kur'ân'dır. Bir şeyi beğendiğimiz zaman söylediğimiz söz olan "Maşallah" da Kur'ân'dır. Çekindiğimiz zaman söylediğimiz "Maazallah" da Kur'ân'dır...

Kur'ân, müminleri anlatır. Müminler, Kur'ân'ı anlatır. O, sözlerin en güzelidir, kelimelerin en sağlamıdır, hüccetlerin en güçlüsü, beyyinelerin en kuvvetlisidir.

Kur'ân üzerine binlerce, on binlerce hatta milyonlarca eser yazıldı. Hepsini onu daha iyi tanımak ve tanıtmak içindi. Kur'ân'ın harfleri sayıldı, kelimeleri sayıldı, eş sesli ve eş sessiz kelimeleri sayıldı. Birbirine benzeyen ayetler sayıldı. Kur'ân'da geçen her kelimeye itina gösterildi. O kelime üzerine kitaplar yazıldı. Kur'ân'ın dil ve belagat yönü incelendi. İrabı yapıldı, kelimelerin kökleri tespit edildi. Üzerine sözlükler yazıldı. Hiç şüphesiz ki, Arapça'yı zengin yapan Kur'ân oldu. Müslümanı manen zengin yapan Kur'ân oldu. Onu okuyan da ezberleyen de, öğrenen de öğreten de mesut oldu.

Kur'ân üzerine bilimsel makaleler, yazılar, tezler, çalışmalar, dergiler ve kitaplar yazıldı; paneller, konferanslar, sohbetler, ders halkaları düzenlendi. Kur'ân sadece Müslümanların ilgisini çekmedi. Gayrimüslimlerin de ilgisini çekti. Müsteşriklerin de ilgisini çekti. Tüm dünyanın ilgisini çekti.

Ancak şeytan boş durmuyordu. Kur'ân'ın gölgesi tüm dünyayı sarmasın diye kendi adamlarını Kur'ân'da hata ve kusur aramaya sevk etti. Kur'ân'ı çalıştılar. Kur'ân'da hata aradılar, noksanlık ve kusur aradılar. Elleri hep boş kaldı. Aramaları fayda vermedi. Kur'ân'da hata ararken Kur'ân nüshalarını gün yüzüne çıkardılar, eski eserleri tahkik ettiler, Kur'ân ilimlerine değindiler, kimi zaman da Müslüman ilim adamlarını övdüler. Onların kötü niyetli çalışmaları bile Kur'ân'a zarar vermedi. Kur'ân'ı daha da güçlendirdi. Çünkü hata bulamayan Müslüman değil, gayrimüslimdi.

Kur'ân eşsizdi. Sarsılmaz kaleydi. Karşı konulamaz bir güçtü. Zira Kur'ân Allah'ın koruması altındaydı. Kur'ân'a meydan okuyan Allah'a meydan okuyordu. Kur'ân'da hata arayan Allah'ta hata arıyordu. Tüm hata ve kusur aramalar sahibine geri dönüyordu. Hata Kur'ân'da değil, insandaydı. İnsanın aklındaydı, insanın düşüncesindeydi. Hatalı akıl, hatasız Kur'ân'ı

doğru idrak edemezdi. Hatalı insan, hatasız Allah'ı doğru anlayamazdı.

Kur'ân'ı güçlü yapan sadece dili değildi. Dili de güçlüdür, haberleri de gerçektir. Geçmiş milletler ile ilgili bahsettiği olaylar da gerçektir. Kıyamet ile ilgili söyledikleri de gerçektir. İnsanın psikolojik durumuyla ilgili söyledikleri de gerçektir. Toplum davranışlarıyla ilgili söyledikleri de gerçektir. Bilimle ilgili olanlar da gerçektir. Gökle ve yerle ilgili söyledikleri de gerçektir. Kur'ân her yönüyle gerçektir. Zira o haktır. Ve hak, Allah'ın bir ismidir.

Değerli okuyucularımız, bu çalışmamız:

Kur'ân'ı Kerim'in sûre ve cüzlerinin içeriğini tanıtan bir eserdir. Hangi sûrede, hangi ayetler arasında, hangi konuların geçtiğini kısaca anlatmaktadır.

Çalışmamızın amacı Kur'ân'ı Kerim okurken, okunan yerlerde nelerden bahsedildiğini hızlıca görmektir. Özellikle cüz okurken okunan cüzün içeriğini hızlıca hatırlamak için hazırlanmıştır. Çalışmamız meal değildir. Meale yardımcı bir çalışmadır. Bunun için ayrıca meal okunmasını tavsiye ediyoruz. Çalışmamız bir nevi zihin haritasıdır. Okunan sûre veya cüz içerisindeki konuları birkaç ana maddeye sığdırma ve hatırlama çalışmasıdır.

Maddelerin içerisine tüm konuları sığdırmak için gayret ettiyse de bazen bunu tam sağlayamadığımız da olmuştur. Zira bazen birbirinden farklı konulara temas eden ayetler gelmekte ve bir başlık altında toplamak zor olmaktadır.

Maddeleri ayet gruplarına göre bölerken şuna dikkat ettik. Konu bütünlüğü olan yerleri tek bir bölüm gibi ayırdık. Örneğin müminlerin özelliğini anlatan ayetlerin hepsini bir maddeye sığdırdık. Fakat birbirini takip eden konularda ise ayırma gittik. Örneğin Hazreti Musa'nın kıssasının anlatıldığı yerlerde birçok bölüm yer almaktadır. Hazreti Musa'nın vahiy alması, Firavun'a gelmesi, davet ve tebliğe bulunması, İsrailoğullarını kurtarması vb. böyle durumlarda ayrı ayrı maddeler açtık.

Özellikle ramazan ayında mukabele okurken cüz bittikten sonra, okunan cüzün içeriğini kısa bir şekilde hatırlama ve tanıtmak için faydalı olacağını umuyoruz.

Ayrıca tefsir dersi yaparken bir sûrenin içeriğini hızlıca özetlemeye yardımcı olacaktır.

Her cüzden sonra o cüzde geçen on tane ayeti de hatırlatmayı da uygun bulduk. Bu ayetlerin öncelikle tefsire ihtiyaç duyulmadan anlaşılabilir ayetler olmasına özen gösterdik. Yine de ayetlerin maksadını, içeriğini, detaylarını ve açıklamalarını görmek için bir tefsire bakılmasında fayda olacaktır. Meal yaparken açık ve anlaşılır olmasına dikkat ettik. Meallerin bizzat Kur'ân olmadığını unutmamak gerektiğini hatırlatmak isteriz.

Çalışmamızın Kur'ân'a hizmet etmesini umar, çalışmamızdaki noksanlıklardan dolayı Allah Teâlâ'dan bağışlanma talebinde bulunur ve okuyucularımıza faydalı olmasını dilerim.

Murat PADAK

DİB Şanlıurfa Diyanet Akademisi Eğitim Görevlisi

1. CÜZ

Birinci cüzde Fatıha Sûresi ve Bakara Sûresinden 141 ayet vardır.

1. Fatıha Sûresi

Fatıha sûresi Mekke'de nazil olmuştur. 7 ayettir. Kur'ân'ı Kerim bu sûreyle başladığı için sûreye "açan" anlamında Fatıha denilmiştir.

Genel hatlarıyla sûre:

Fatıha sûresi Allah Teâlâ'yı övme, acziyetin itirafı ve duadır. Allah Teâlâ, her türlü övgünün gerçek sahibidir. Zira her güzellik ya onun eseridir ya da onun eserinin eseridir.

İnsan, kulluğunu yalnızca Allah'a göstermeli ve yardımı da yalnızca Allah'tan istemelidir. Doğru yol Allah'ın gösterdiği yoldur. Doğru yoldan sapanlardan ya da doğru yolu tahrif edenlerden uzak durmak gerekir. Son ayette "gazaba uğrayanların", Yahudiler olduğu; "hak yoldan sapanların" ise Hıristiyanlar olduğu hadisi şerifte geçmiştir.

- 1- 1 ile 4. ayetler arasında Allah'ın tüm övgülerin gerçek sahibi olduğu, Rahman ve Rahim olduğu ve hesap gününün maliki olduğu belirtilmiştir.
- 2- 5. ayette yalnızca Allah'a ibadet etmek ve yalnızca ondan yardım istemek gerektiği ifade edilmiştir.
- 3- 6 ile 7. ayette dosdoğru yola iletmesi için müminlerin, Allah Teâlâ'ya yaptığı dualar yer almaktadır.

2. Bakara Sûresi

Medine'de nazil olmuştur. 286 ayettir. Bakara kelime olarak "inek" demektir. Adını 67-73. ayetlerde anlatılan kıssada geçen Bakara yani "inek" kelimesinden almıştır.

Genel hatlarıyla sûre:

Bakara sûresi inanç açısından; müminlerden, kâfirlerden, münafıklardan, Yahudilerden, Hıristiyanlardan ve müşriklerden bahsetmektedir.

Yahudilerin birçok desisesi ve hilesi bu sûrede anlatılmıştır. İsrailoğulların'dan bahseden ayetler müminlere ders ve mesaj vermektedir.

Hazreti Âdem'in yaratılış kıssası da bu sûrede anlatılmıştır. Hazreti İbrahim'le ilgili birkaç kıssa da vardır: Kâbe'yi inşa etmesi, Nemrut'la mücadele etmesi ve yeniden dirilişi müşahede etmek için Allah'a dua etmesi.

Temel ibadetler ve ahkâmın büyük bir kısmı bu sûrede yer alır. Helal ve haram yiyeceklerin durumu, namaz, oruç, hac, itikâf, vasiyet, kible, zekât, kısas, infak, evlilik, boşanma ve sonuçları, cihat, savaş, faiz, içki, kumar, ticaret ve daha birçok farklı konu bu sûrede yer alır.

Aile hayatıyla ilgili birçok konu bu sûrede yer almaktadır.

- 1- 1 ile 5. ayetler arasında Kur'ân'da herhangi bir kuşku olmadığından, Kur'ân'ın

muttakilere yol gösteren bir kitap olduğundan ve muttakilerin kimler olduğundan bahsedilmiştir.

- 2- 6 ve 7. ayette iman etmeyecekleri kesinleşmiş olan kâfirlerden bahsedilmiştir. Bunlara uyarı yapılırsa da yapılmazsa da onlar için fark etmeyecektir.
- 3- 8 ile 20. ayetler arasında ise münafıkların bazı özelliklerinden bahsedilmiştir. Buna göre münafıklar: İman ettik, dedikleri halde iman etmezler, kalplerinde büyük şüpheler vardır, yeryüzünde bozgunculuk yaparlar ve bizler aslında ıslah ediciyiz, derler. Müminlerle alay ederler, hakkın yerine dalaleti satın alırlar.
- 4- 21 ile 24. ayetler arasında Allah Teâlâ, tüm insanlara hitapta bulunmuş ve verdiği nimetleri hatırlatmıştır. Kur'ân'ın eşsiz bir kitap olduğunu ve bir sûresinin benzerini dahi kimsenin yapmaya güç yetiremeyeceğini belirtmiştir.
- 5- 25 ile 29. ayetler arasında cennete giren müminlerin elde edeceği nimetlerden, Allah Teâlâ'nın Kur'ân'da verdiği hiçbir misalin anlamsız olmadığından, Allah'a verdikleri sözü yerine getirmeyen kimselerin, "fasık" olduğundan, yoktan var edilen insanın öldükten sonra yeniden diriltileceğinden ve Allah Teâlâ'nın kudretinden bahsedilmiştir.
- 6- 30 ile 39. ayetler arasında Hazreti Âdem'in yaratılış kıssası, meleklerin ona saygı secdesi yapması, şeytanın kibirlenmesi, Hazreti Âdem'le Havva'yı kandırması ve onların yeryüzüne indirilmesi anlatılmıştır.

Not: 40 ile 141. ayetlerde genel anlamda İsrailoğulları'nın ihanet, desise, fitne, kıskançlık ve peygamber öldürmeye gidecek kadar aşırılıklarından söz edilmiştir.

- 7- 40 ile 48. ayetler arasında İsrailoğulları'na verilen nimetlerden ve bu nimetlerin karşılığında vefalı olmaları gerektiğinden bahsedilmiştir.
- 8- 49 ile 66. ayetler arasında Allah Teâlâ, İsrailoğulları'na tarih boyunca verdiği bazı nimetleri hatırlatmıştır. Bunlar: Firavun'un zulmünden kurtarılımları, denizin onlar için yarılması, büyük bir bulutun onları çölde gölgelemesi, kudret helvası ve bildircin etinin sunulması, her kabile için bir pınarın çıkarılması ve diğerleridir. Tüm bunlara karşılık İsrailoğulları hep nankörlükle cevap vermişlerdir.
- 9- 67 ile 73. ayetler arasında Bakara olayı anlatılmıştır. Allah Teâlâ İsrailoğulları'na bir inek kesmelerini emretmiştir. Ama onlar bu emri yerine getirmemek için işi yokuşa sürdüler. Onlar zorlaştırdıkça Allah Teâlâ da zorlaştırmıştır.
- 10- 74 ile 82. ayetler arasında Allah'ın emirlerine karşı gelmeleri nedeniyle İsrailoğulları'nın kalplerinin katılaştığından ve her nimete nankörlükle cevap verdiklerinden söz edilmiş; endi elleriyle yazdıkları kitapları Allah'ın sözleri diye satıp para kazandıkları ve "cehenneme girmeyeceklerini; şayet gireceklerse de sayılı günler kalacaklarını" iddia etmeleri; ancak bu iddialarının geçersiz olduğu anlatılmıştır.
- 11- 83 ile 86. ayetler arasında Allah Teâlâ'nın İsrailoğulların'dan bir ahit aldığı; ancak onların azı hariç, çoğunun bu ahdin gereğini yerine getirmedikleri belirtilmiştir. "Kimsenin kanını dökmeyeceklerinin sözünü vermelerine" rağmen hem öldürüp hem de insanları haksız yere yurtlarından sürgün ettikleri; Tevrat'ın, işlerine gelen

kısımlarıyla amel ettikleri ve işlerine gelmeyen kısımlarıyla amel etmedikleri anlatılmıştır.

- 12- 87 ile 96. ayetler arasında Yahudilerin; Allah'ın emirlerine karşı gelmeleri, kalplerinin kapalı olduğunu söylemeleri, hakikati görmelerine rağmen inkâr etmeleri, Allah'ın; nübüvveti Peygamber efendimize vermesini kıskanmaları, "Lehimize olanları kabul ederiz, aleyhimize olanları inkâr ederiz" demeleri, Hazreti Musa'dan sayılı günler ayrı kalmalarının ardından buzağıya benzer bir heykele tapmaları, cennetin sadece kendilerine tahsis edildiğini iddia etmeleri ve dünyada binlerce yıl yaşama arzusunda oldukları anlatılmıştır.
- 13- 97 ile 103. ayetler arasında Yahudilerin Cebrail'e düşmanlık yaptığı, verdikleri sözü sürekli bozdukları, Hazreti Süleyman'a sihirbaz dedikleri ve Allah'ın izni olmadan sihrin hiçbir etkisinin olmayacağı anlatılmıştır.
- 14- 104 ile 113. ayetler arasında Yahudilerin kelime oyunları yaptıklarından, Müslümanların lehine olan hiçbir şeyden hoşnut olmadıklarından, Müslümanların küfre düşmelerini arzuladıklarından, Yahudi ve Hıristiyanların kendi aralarındaki çekememezliklerinden bahsedilmiştir.
- 15- 114 ile 117. ayetler arasında Allah'ın mescitlerinden alıkoyanların en zalim kişiler olduğundan, tüm yönlerin Allah'a ait olduğundan ve Allah Teâlâ'nın çocuk edinmekten münezzehe olduğundan bahsedilmiştir.
- 16- 118 ile 123. ayetler arasında Yahudi ve Hıristiyanların Allah ile konuşmayı istemeleri anlatılmış ve onların Müslümanlardan hiçbir zaman razı olmayacakları belirtilmiştir. Allah'ın indirdiği kitabı hakkıyla okuyanların, müminler olduğundan ve kimsenin kimseye fayda vermeyeceği ahiret gününe karşı hazırlıklı olmak gerektiğinden söz edilmiştir.
- 17- 124 ile 134. ayetler arasında İbrahim aleyhisselam'ın imtihan edilmesinden ve imtihanı kazanmasından bahsedilmiş, Kâbe'nin sevap kazanma ve güven yeri olduğu belirtilmiştir. Hazreti İbrahim'in, ailesi ve zürriyeti için dua etmesi, oğlu İsmail'le Kâbe'nin temellerini yükseltmesi anlatılmış, onun getirdiği dinden ancak sefih kimselerin yüz çevirdikleri belirtilmiş ve Hazreti İbrahim ile Hazreti Yakup'un kendi çocuklarına tavsiye ve vasiyetleri zikredilmiştir.
- 18- 135 ile 141. ayetler arasında Yahudi ve Hıristiyanların Müslümanları dinlerinden alıkoymak istemelerinden; Müslüman olunmadığı takdirde sadece bazı peygamberlere iman etmenin yeterli olmayacağından; "Allah'ın boyası" yani İslam boyasıyla boyanmak gerektiğinden; Yahudi ve Hıristiyanların, hakkında bilgi sahibi olmadıkları konularda konuştuklarından; geçmiş ümmetlerin yapıp ettiklerinin kendilerini bağladığından ve herkesin yapıp ettiklerinden kendilerinin mesul olacağından bahsedilmiştir.

Birinci cüz bitti.

Birinci cüzden on ayet

- 1- Âlemlerin rabbi olan Allah'a hamd olsun¹
- 2- Bu kitap'ta hiçbir kuşku yoktur. Muttakilere yol gösteren bir kitaptır.²
- 3- Ey insanlar, sizi ve sizden öncekileri yaratan rabbinize ibadet edin ki, ona karşı gelmekten sakınmış olursunuz!³
- 4- Nasıl olur da Allah'ı inkâr edersiniz? Sizler ölüydünüz (yoktunuz) o sizi diriltti. Sonra sizi yeniden öldürecek ve sonra da yeniden diriltecek ve ona döndürüleceksiniz.⁴
- 5- Melekler dediler ki: Sen noksan sıfatlardan münezzehsin! Bize öğrettiklerin hariç hiçbir ilmimiz yoktur. Muhakkak ki, sen bilensin ve hikmet sahibisin.⁵
- 6- Namaz ve sabırla Allah'tan yardım isteyin! Şüphesiz ki, namaz Allah'tan korkanlara hariç diğerlerine ağır gelir.⁶
- 7- Kitabı kendi elleriyle yazdıktan sonra az bir değere satmak için "bu kitap Allah'tandır," diyenlere veyl olsun! Elleriyle yazdıklarına veyl olsun! Kazandıklarına da veyl olsun!⁷
- 8- Allah'ın mescitlerinde onun adının anılmasını engelleyenden ve mescitlerin harabe olması için uğraşandan daha zalim kim olabilir?⁸
- 9- Kimsenin kimseye fayda veremeyeceği, kimseden fidyenin kabul edilmeyeceği, şefaatin fayda etmeyeceği ve onlara (kâfirlere) yardımın yapılmayacağı günden sakının!⁹
- 10- Onlar bir ümmetti gelip geçtiler. Onların yaptıkları onlara, sizin yaptıklarınız sizedir. Sizler onların yaptıklarından mesul olmayacaksınız.¹⁰

¹ Fatiha 1

² Bakara 2

³ Bakara 21

⁴ Bakara 28

⁵ Bakara 32

⁶ Bakara 45

⁷ Bakara 79

⁸ Bakara 114

⁹ Bakara 123

¹⁰ Bakara 141

2. CÜZ

İkinci cüz Bakara Sûresi 142. ayet ile başlamakta ve aynı sûrenin 252. ayetiyle bitmektedir. Temel ibadetler ve ahkâmın büyük bir kısmı bu cüzde yer alır. Namaz, oruç, hac, itikâf, vasiyet, kible, zekât, infak, evlilik, boşanma, boşanmanın sonuçları, cihat, savaş, faiz, içki, kumar ve daha birçok farklı konu bu cüzde yer almaktadır.

- 1- 142 ile 150. ayetler arasında kible yönünün Kudüs'ten Kâbe'ye çevrilmesinden, sefihlerin bunu anlamaktan aciz olduğundan, tüm yönlerin Allah'a ait olduğundan ve Peygamber efendimizin de Kâbe'ye doğru yönelerek namaz kılmak istemesinden bahsedilmiştir.
- 2- 145 ile 150. ayetler arasında sıra ehli kitabın hakka karşı inadından, onları memnun etmenin imkânsız olduğundan, Hazreti Peygamberi kendi çocuklarını tanıdıkları gibi tanımalarına rağmen hakkı bile bile inkâr ettiklerinden ve yalnızca Allah'tan korkmak gerektiğinden bahsedilmiştir.
- 3- 151 ile 157. ayetler arasında insanlara ilim ve hikmet öğreten Hazreti Peygamberden, Allah Teâlâ'yı zikretmekten, sabır ve namazla Allah'tan yardım istemek gerektiğinden, Allah yolunda canını feda edenlere "ölü" dememek gerektiğinden, Allah Teâlâ'nın; bazen açlık, bazen korku ile imtihan ettiğinden ve imtihanlara karşı sabır gösterenlerin Allah'ın rahmetine nail olacaklarından söz edilmiştir.
- 4- 158. ayette Safa ve Merve'nin Allah'ın şairlerinden (saygı gösterilmesi gereken sembollerden) biri olduğu belirtilmiştir.
- 5- 159 ile 162. ayetler arasında ise hakkı gizleyenlerin ve küfür üzerine ölenlerin mel'un oldukları belirtilmiştir.
- 6- 163 ve 164. ayette Allah'ın tek ilah olduğundan ve tabiattaki her şeyin Allah'ın varlığına delalet ettiğinden bahsedilmiştir.
- 7- 165 ile 167. ayetler arasında hiç kimseyi Allah'ı sever gibi sevmemek gerektiğinden, kıyamet gününde herkesin birbirinden uzaklaşmaya çalışacağından ve dünyaya yeniden dönmek için talepte bulunacaklarından; ancak bu talebe cevap verilmeyeceğinden söz edilmiştir.
- 8- 168 ile 169. ayette helal ve temiz yiyeceklerin tüketilmesine değinilmiş ve şeytanın hilelerine karşı uyarı yapılmıştır.
- 9- 170 ile 176. ayetler arasında körü körüne atalarının yolunda gidenlerden, temiz yiyecekleri tüketmek gerektiğinden; leş, kan, domuz eti ve Allah adına kesilmeyen hayvanların etinin helal olmadığından, zaruret anında haram olan yiyeceklerin yenilebileceğinden, hakkı gizleyen ve onu menfaat karşılığında satanların; karınlarını ateş ile doldurmuş kimseler olduklarından; Allah Teâlâ'nın bunları affetmeyeceğinden ve bunları temize çıkarmayacağından bahsedilmiştir.
- 10- 177. ayette gerçek iyiliğin doğu ya da batıya yönelmek olmadığı; gerçek iyiliğin iman etmek, ihtiyaç sahiplerine yardımda, namaz kılmak, zekât vermek, ahde vefalı olmak ve musibet anında sabırlı olmak olduğu belirtilmiştir.

- 11- 178 ve 179. ayette kısasta hayat olduğu vurgulanmış, affetmenin ise daha erdemli bir davranış olduğu ifade edilmiştir.
- 12- 180 ile 182. ayetler arasında vasiyet etmekle ilgili hükümlere değinilmiştir.
- 13- 183 ile 187 ayetler arasında orucun farzietinden, bizden önceki ümmetlere de farz olduğundan, oruca başlama ve bitiş vaktinden, oruç tutamama mazeretlerinden, itikâftan ve Allah'ın, dua eden kullarına çok yakın olduğundan bahsedilmiştir.
- 14- 188. ayette başkalarının hakkını almak için hâkimlere rüşvet vermenin haram olduğu belirtilmiştir.
- 15- 189. ayette aydaki değişik hallerin vakitleri belirlemek için olduğundan ve gerçek iyiliğin takva olduğundan söz edilmiştir.
- 16- 190 ile 195. ayetler arasında cihattan, fitnenin savaştan daha beter olduğundan, cihadın fitne kalmayıncaya kadar devam edeceğinden, haddini aşanlara karşı misliyle mukabelede bulunmak gerektiğinden ve Allah yolunda infak etmenin öneminden söz edilmiştir.
- 17- 196 ile 203. ayetler arasında ise hac ve umre ibadetiyle ilgili hükümler zikredilmiştir: İhsar, hedy kurbanı, temettü haccı, hac yasakları, Arafat vakfesi, hacda Allah'ı zikretme ve dua gibi hükümler anlatılmıştır.
- 18- 204 ile 207. ayetler arasında münafıkların sözleriyle insanları etkilediğinden, ekini ve nesli yok etmek için uğraştığından ve kendisine: "Allah'tan kork!" denildiği zaman gurura kapıldığından bahsedilmiştir.
- 19- 207 ile 210. ayetler arasında nefsinin rabbine adanmış olan müminlerden ve Allah Teâlâ'nın barışa davet etmesinden söz edilmiştir.
- 20- 211 ile 213. ayetler arasında İsrailoğulları'na birçok nimetler verildiğinden, kâfirlere dünya hayatının süslü gösterildiğinden, müminlerle alay eden kâfirlerin ahiretteki durumlarından ve insanların tek bir ümmetken ayrılıp bölünmelerinden bahsedilmiştir.
- 21- 214 ile 218. ayetler arasında imtihan edilmeden cennete girmenin mümkün olmadığından; infakın öncelikle yakın akrabalara verilmesi gerektiğinden; savaştan, haram aylarda savaşmanın hükmünden, fitnenin savaştan daha büyük bir tehlike olduğundan; iman eden, hicret eden ve Allah yolunda cihat edenlerin Allah'ın rahmetine nail olacaklarından bahsedilmiştir.
- 22- 219. ayette içki ve kumarın zararlı olduğundan ve ihtiyaç fazlası eşyaların infak edilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir.
- 23- 220 ile 225. ayetler arasında ise yetimlerle ilgili hükümlerden, müşriklerle evlenmenin yasak olduğundan, kadınların özel halindeki durumlarından, iyilik yapmamak için yeminleri bahane etmemek gerektiğinden ve yeminin hükümlerinden bahsedilmiştir.

24- 225 ile 242. ayetler arasında evlilik ve evliliğin sonuçları, boşanma ve boşanmanın sonuçları, nafaka, ricî talak, bain talak, iddet ve süt emzirme gibi konulardan etraflıca söz edilmiştir. 238 ve 239. ayette namazın ve orta namazın (ikinci namazının) önemine dikkat çekilmiştir.

25- 243 ile 245. ayetler arasında Allah yolunda cihattan, infaktan ve Allah rızası için borç vermekten söz edilmiştir.

26- 246 ile 252. ayetler arasında İsrailoğulları'nın Allah'tan bir kral istemelerinden bahsedilmiştir. Allah Teâlâ onlara Talut isimli bir kral tayin eder. Onlar bu kişiyi fakir olduğu gerekçesiyle kabul etmek istemezler. Allah Teâlâ onu kral yapar ve Calut isimli büyük bir zorbanın ordusuyla savaşmaya gönderir. Allah'ın izniyle bu savaşı kazanırlar. Bu savaşta Hazreti Davut da hazır bulunur ve Hazreti Davut, Calut'u öldürür.

İkinci cüz bitti.

İkinci cüzden on ayet

- 1- Herkesin yöneldiği bir yön vardır. Hayırlı işlerden birbirinizle yarışın! Nerede olursanız olun, Allah sizi getirecektir. Allah her şeye kâdirdir.¹¹
- 2- Allah yolunda öldürülenlere “ölüler” demeyin! Bilakis diridirler ama sizler bilemezsiniz!¹²
- 3- Ey iman edenler, size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin! Eğer Allah’a ibadet ediyorsanız ona şükredin!¹³
- 4- Ey iman edenler, sizden öncekilere oruç farz kılındığı gibi size de farz kılındı ki, (günahlardan) sakınasınız!¹⁴
- 5- Birbirinizin mallarını haksız yere yemeyin! İnsanların mallarını günah bir yolla yemek için hâkimlere rüşvet vermeyin! Sizler bunu biliyorsunuz!¹⁵
- 6- Onlardan bazıları da şöyle dua eder: Rabbimiz, bize dünyada iyilik ver! Ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru!¹⁶
- 7- Ey iman edenler, hepiniz barışa yanaşın! Şeytanın adımlarını takip etmeyin. Zira o apaçık düşmanınızdır.¹⁷
- 8- Sana içki ve kumardan soruyorlar. De ki: O ikisinde büyük günah ve insanlar için (ekonomik açıdan) bazı faydalar vardır. Ancak günahı faydasından daha büyüktür.¹⁸
- 9- Allah sizi lağv yeminlerden¹⁹ dolayı muaheze etmeyecektir. Ancak kalbinizle kast ettiğiniz yeminlerden dolayı hesaba çekecektir. Allah bağışlayandır ve halimdir.²⁰
- 10- İşte bunlar Allah’ın apaçık ayetleridir. Biz onları sana doğru bir şekilde okuyoruz. Sen (Ey Muhammed) peygamberlerden birisin!²¹

¹¹ Bakara 148

¹² Bakara 154

¹³ Bakara 172

¹⁴ Bakara 183

¹⁵ Bakara 188

¹⁶ Bakara 201

¹⁷ Bakara 208

¹⁸ Bakara 219

¹⁹ Ağız alışkanlığı haline gelmiş yeminlerdir.

²⁰ Bakara225

²¹ Bakara 252

3. CÜZ

Üçüncü cüz Bakara Sûresi 253. ayetle başlar ve 286 ayetle bu sûre biter. Ardından Âli İmran Sûresi başlar ve aynı sûrenin 91. ayetiyle cüz biter. Bakara ve Âli İmran surelerinin ortak ismi Zehraveyn'dir. Yani iki çiçek demektir.

- 1- 253 ile 254 ayette Allah Teâlâ bazı peygamberlerin diğer bazı peygamberlerden efdal olduğunu belirtmiş ve hiçbir şeyin fayda vermeyeceği ahiret günü gelmeden önce infak etmenin öneminden bahsedilmiştir.
- 2- 255 ile 257. ayetler arasında “Ayete’l Kursî” yer almakta ve bu ayette Allah Teâlâ’nın zatı ve özellikleri anlatılmıştır. Dine girme hususunda zorlamanın olmayacağı belirtilmiştir. Allah Teâlâ’nın insanları karanlıklardan aydınlığa çıkardığından ve tağutların da insanları aydınlıktan karanlıklara çıkarmaya çalıştığından söz edilmiştir.
- 3- 258. ayette Hazreti İbrahim ile Nemrut arasında geçen bir diyalog anlatılmış ve Nemrut’un ne kadar sığ görüşlü biri olduğu ortaya çıkmıştır.
- 4- 259. ayette Allah Teâlâ’nın Üzeyir aleyhisselam’ı yüz yıllık ölüm uykusuna daldırmasından ve sonra diriltmesinden söz edilmiştir.
- 5- 260. ayette ise Hazreti İbrahim’in; Allah Teâlâ’dan ölüleri nasıl dirilteceğini görmek istediği anlatılmıştır.
- 6- 261 ile 274. ayetlerin ana konusu infaktır. İnfak eden kişiye mükâfatının bol bol verileceği belirtilmiştir. İnfak ederken minnet etmemek gerektiğinden, güzel sözün, eziyet edici infaktan daha hayırlı olduğundan, infak ederken pis olan şeylerin verilmemesi gerektiğinden, şeytanın, infak eden kişileri fakirlikle korkuttuğundan, gizli ve açık her türlü infaktan Allah Teâlâ’nın haberdar olduğundan bahsedilmiştir. Ayrıca infakın sadece Allah rızası için olması gerektiğinden, gerçek fakirlerin ve muhtaçların; dilenciler gibi ısrarla kimseden bir şeyler istemediğinden, cahillerin de bu kimseleri iffetleri nedeniyle zengin zannettiğinden ve infak edenlerin mahzun olmayacaklarından bahsedilmiştir.
- 7- 275 ile 281. ayetler arasında ise faizin kesinlikle haram olduğu, faiz yiyenlerin şeytan çarpış kimseler gibi olacakları, faizden vaz geçmek gerektiği, faizin malın bereketini götüreceği ve sadaka vermenin ise mala bereket katacağı anlatılmıştır. Faizin Allah’a savaş açmak olduğu ve faizden tövbe etmek gerektiği ve bu konuda Allah’tan korkmak gerektiği de hatırlatılmıştır.
- 8- 282 ve 283. ayetlerde borçlanma ile ilgili hükümlerden, borcun yazılmasından, borçlarda şahit tutulmasından ve borca karşılık ipotek verilmesinden bahsedilmiştir.
- 9- 284 ile 286. ayetler arasında Allah Teâlâ’nın gizli açık her şeyden hesaba çekeceğinden, hiçbir peygamber arasında ayırım gözetmeksizin hepsine inanmak gerektiğinden, Allah Teâlâ’nın kimseye gücünün yetmediği sorumluluklar yüklediğinden bahsedilmiş ve müminlerin yaptığı bir kısım dualara değinilmiştir.

3. Âli İmran Sûresi

Medine’de nazil olmuştur. 200 ayettir. Âli İmran, “İmran ailesi” demektir. İmran, Hazreti Meryem’in babasının ismidir.

Genel hatlarıyla sûre:

İlk 115 ayetin büyük çoğunluğu Hazreti Meryem, Hazreti İsa, Hazreti Zekeriya ve Necran’dan gelen Hıristiyanlardan bahsetmektedir. Necran Hıristiyanlarından bir grup Medine’ye gelir ve on beş gün burada kalırlar. Bu zaman zarfında Peygamber efendimize İslam dini hakkında özellikle de Hazreti İsa hakkında bazı sorular sorarlar. Fakat onlar ikna olmaz ve Hazreti İsa’nın Allah’ın oğlu olduğunu söylerler. Peygamber efendimiz onlarla “mübahale” yapmak ister. Onlar ise bundan kaçınır ve şehri terk ederler.

Hazreti Meryem’in annesinin vefasından, Hazreti Meryem’den ve Hazreti İsa’dan kesitler verilmiştir. Hazreti Meryem’in hamisi olan Hazreti Zekeriya’nın yaşının ilerlemiş olmasına rağmen Yahya ile müjdelenmesinden de bahsedilmiştir.

Hıristiyanların tutumlarından ve aşırılıklarından örnekler verilmiştir.

Birçok ayette ehli kitap, İslam’a ve hakikate davet edilmiştir.

Sûrenin kalan bölümlerinde Bedir ve Uhut savaşıyla ilgili ayrıntılı konular vardır. Sebat, itaat, sabır, ümit, cesaret, tevekkül, savaş düzenine riayet, münafıkların savaştaki tutumu gibi konular yer almaktadır.

Hak dinin İslam olduğu ve ondan başka din aramanın batıl olduğu özellikle vurgulanmıştır.

Bir önceki sûre olan Bakara sûresinde Yahudiler ile ilgili güncel ve tarihi bilgiler verilmiş, bu sûrede de Hıristiyanlarla ilgili güncel ve tarihi bilgiler verilmiştir.

Bir önceki sûrede anne ve babasız bir şekilde yaratılan Hazreti Âdem’den, bu sûrede ise babasız bir şekilde yaratılan Hazreti İsa’dan söz edilmiştir.

- 1- 1 ile 6. ayetler arasında Allah Teâlâ’nın zatından bahsedilmiştir. Allah Hayy’dır, Kayyum’dur, tüm ilahi kitapları indirendir, hiçbir şey ondan gizli kalmaz, canlılara şekil verendir, Aziz ve Hâkimdir.
- 2- 7 ile 9. ayetler arasında Kur’ân’ın bir kısmının Muhkem, bir kısmının da Müteşabih olduğu belirtilmiştir. Kalplerinde eğrilik olanların her zaman müteşabihlerin peşinden gittikleri ve bunu kimi zaman fitne çıkarmak için yaptıkları anlatılmıştır. İlim ehlerinden söz edilmiş ve onların dualarına da değinilmiştir.
- 3- 10 ile 17. ayetler arasında kâfirlere, sahip oldukları hiçbir şeyin fayda vermeyeceğinden, onların mağlup olacaklarından; insanlara dünya hayatıyla ilgili birçok şeyin süslü görüldüğünden ve cennet nimetlerinin dünya nimetlerinden daha hayırlı olduğundan bahsedilmiştir.
- 4- 18 ile 20. ayetler arasında Allah’tan başka ilah olmadığı, Allah katında İslam’dan başka din olmadığı, Müslüman olanların kurtulacağı belirtilmiştir.
- 5- 21 ile 25. ayetler arasında tarih boyunca adaletli kimseleri ve peygamberleri öldürmekten çekinmeyen Yahudilerin amellerinin geçersiz olacağından, onların; “cehennem ateşi bize birkaç gün dışında dokunmayacaktır” sözlerinin ise yalan

olduğundan bahsedilmiştir.

- 6- 26 ile 27. ayetler arasında mülkün sahibinin Allah olduğundan, dilediğine mülkü verip dilediğinden aldığından, geceyi gündüze kattığından, diriden ölüyü ve ölüden diriye çıkardığından bahsedilmiştir.
- 7- 28 ile 34. ayetler arasında müminlerin müminleri bırakıp zaruret olmadıkça kâfirleri veli edinmemeleri gerektiğinden, Allah'ın her şeyden haberdar olduğundan, kıyamet gününde herkesin, yapıp ettiklerini karşısında bulacağından ve büyük pişmanlıklar içerisinde olacağından, Allah'ı sevmenin yolunun Hazreti Peygambere tabi olmaktan geçtiğinden bahsedilmiştir.
- 8- 35 ile 47. ayetler arasında sûrenin de ismi olan İmran ailesinden (Âli İmran'dan) söz edilmiştir. İmran, Meryem'in babasıdır. Hazreti Meryem'in annesi, doğacak olan çocuğunu Allah'a adamaya söz vermiştir. Doğan çocuğun kız olduğunu görünce de bu adağını yerine getirmiştir. Allah Teâlâ onun samimiyetinden dolayı Meryem'i gözetmiş ve onu Hazreti Zekeriya'nın himayesine vermiştir. Ayrıca Hazreti Zekeriya, Meryem'e gelen ilahi ikramları görünce çocuk sahibi olmak için dua etmiştir. Allah Teâlâ da ona Yahya adında bir evlat nasip etmiştir.
- 9- 48 ile 53. ayetler arasında Hazreti İsa'nın peygamberliğinden ve Allah'ın izniyle kuş şeklinde bir şekil yapıp ona, Allah'ın izniyle üfürdüktan sonra gerçek bir kuş olmasından, amansız hastalıklara yakalanan kimseleri Allah'ın izniyle iyileştirmesinden, ölüleri Allah'ın izniyle diriltmesi gibi bir takım mucizeler göstermesinden bahsedilmiş ve Hazreti İsa'nın Tevrat'ta geçen bazı haramları helal kılmak için gönderildiğinden, Havariler hariç birçok kişinin ona inanmadığından da söz edilmiştir.
- 10- 54 ile 58. ayetler arasında Yahudilerin Hazreti İsa'yı öldürmeye çalışmalarından ve Allah Teâlâ'nın onu kendi katına yükseltmesinden bahsedilmiştir.
- 11- 59 ile 63. ayetler arasında Hazreti İsa'nın Hazreti Âdem gibi babasız yaratıldığından ve mübahele olayından bahsedilmiştir.
- 12- 64 ile 68. ayetler arasında Hıristiyanların yanlış düşüncelerinden bazıları anlatılmıştır. Allah'a şirk koşmaları, Hazreti İbrahim'i de kendi dinlerinden saymaları ve bilmedikleri konularda da tartışmaya girmeleridir.
- 13- 69 ile 74. ayetler arasında ehli kitabın, Müslümanları hak yoldan saptırmak istemeleri, hakkı batılla karıştırmaları ve Müslümanları aldatmak için küfürle iman arasında gidip gelmeleri gibi sinsilikleri anlatılmıştır.
- 14- 75 ile 80. ayetler arasında da Hıristiyanlardan bahsedilmiştir. Bazılarının kantar dolusu emanete riayet ettiğinden, bazılarının ise başında dikilmedikçe bir dinarı dahi sahibine vermediğinden, bazılarının hak ile batılla karıştırmak için dillerini eğip büküklerinden ve peygamberlere ve meleklerle ilah gözüyle baktıklarından bahsedilmiştir.
- 15- 81 ile 83. ayetler arasında peygamberlerden alınan ahitten, onlara iman edenlerin verdiği sözden ve Allah'ın dininden başka din arayanların hak yoldan saptıklarından

bahsedilmiştir.

16- 84 ile 91. ayetler arasında gerçek yolun peygamberlerin yolu olduğundan, İslam'dan başka din olmadığından, hakkı gördüğü halde iman etmeyenlere Allah Teâlâ'nın hidayet nasip etmeyeceğinden, iman etmeden ölen kâfirlerden kesinlikle hiçbir bedel ve fidyenin kabul edilmeyeceğinden bahsedilmiştir.

Üçüncü cüz bitti.

Üçüncü cüzden on ayet

- 1- Allah, kendisinden başka ilah olmayandır. Diridir ve kayyumdur. Onu ne bir uyuklama ne de uyuma alır! Göklerdeki ve yerdeki her şey ona aittir.²²
- 2- Allah, müminlerin velisidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kâfirlerin velisi ise tağuttur. Tağut, onları aydınlıktan karanlıklara çıkarır. İşte bunlar cehennemliklerdir. Ve orada ebedi kalacaklardır.²³
- 3- Ey iman edenler, kazandıklarınızdan ve sizin için yerden çıkardığımız ürünlerden temiz olanlarını infak edin! Gözünüzü kapatarak (iğrenerek) alacaklarınız şeyleri infak etmeye de niyetlenmeyin! Bilin ki, Allah zengindir ve övülendir.²⁴
- 4- Ey iman edenler, Allah'tan korkun ve iman etmişseniz faizden arta kalan bakiyeyi terk edin! (istemeyin)²⁵
- 5- Ey rabbimiz, gücümüzün yetmeyeceği şeyleri bize yüklemeyin! Bizi affet ve bağışla! Bize merhamet et! Sen bizim Mevla'mızısın! Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et!²⁶
- 6- De ki: Ey kâfirler, yenileceksiniz ve cehenneme sürüleceksiniz. Orası ne kötü bir yerdir!²⁷
- 7- Allah katında din İslam'dır.²⁸
- 8- Her kim İslam'dan başka bir din ararsa, bu ondan kabul edilmeyecektir. O kişi, ahirette zarar edenlerden olacaktır.²⁹
- 9- De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tabi olun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın! Allah bağışlayan ve merhamet edendir.³⁰
- 10- Şüphesiz ki, küfür üzerine ölen kâfirlerin hiç birinden; yeryüzü dolusu altını olsa ve bunu (cehennem azabından kurtulmak için) fidye olarak verse bile kabul edilmeyecektir. Onlar için elem verici bir azap vardır ve onlara yardım edecek kimse de olmayacaktır.³¹

²² Bakara 255

²³ Bakara 257

²⁴ Bakara 267

²⁵ Bakara 278

²⁶ Bakara 286

²⁷ Âli İmran 12

²⁸ Âli İmran 18

²⁹ Âli İmran 85

³⁰ Âli İmran 31

³¹ Âli İmran 91

4. CÜZ

Dördüncü cüz Âli İmran Sûresi 92. ayetle başlar ve 200 ayetle bu sûre biter. Ardından Nisa Sûresi başlar ve aynı sûrenin 23. ayetiyle dördüncü cüz biter.

- 1- 92 ile 97. ayetler arasında gerçek iyiliğe ancak sevdiğimiz şeylerden infak ederek ulaşabileceğimizden, Allah'a iftira atanların zalimlerden olduğundan, insanların ilk ibadet yerinin eski adıyla "Bekke" yani Mekke'de inşa edildiğinden ve gücü yeten her Müslümanın ömründe bir defa Allah için hac etmesi gerektiğinden bahsedilmiştir.
- 2- 98 ile 101. ayetler arasında ehli kitabın Allah'ın ayetlerini inkâr etmelerine ve iman eden kimseleri de hak yoldan saptırmaya çalışmalarına değinilmiştir. Ehli kitaba itaat etmemek gerektiği ve Allah'a sıkıca sarılan kimselerin hidayet üzerine oldukları belirtilmiştir.
- 3- 102 ile 108. ayetler arasında Allah'tan hakkıyla korkmak gerektiğinden, Allah'ın ipine, yani dinine sıkıca sarılmak gerektiğinden, Allah'ın, insanı ateşin kenarından kurtardığından, müminlerden davetçi bir topluluğun bulunması gerektiğinden, ehli kitap gibi bölük pörçük olmamak gerektiğinden ve kıyamet gününde bazı yüzlerin bembeyaz, bazı yüzlerin de kapkara olacağından bahsedilmiştir.
- 4- 109 ile 115. ayetler arasında müminlerin insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmet olduğu belirtilmiş ve ehli kitabın Müslümanlara zarar vermeye çalıştıkları anlatılmıştır. Ehli kitabın üzerinde her zaman zilletin ve miskinliğin olacağından ve ehli kitap içerisinde günah işlemekten sakınan kimselerin de olduğundan bahsedilmiştir.
- 5- 116 ile 117. ayetlerde kâfirlere, sahip oldukları hiçbir şeyin fayda vermeyeceği; bu dünyada yaptıkları infak ve hayır hasenatların ise uçup gideceği anlatılmıştır.
- 6- 118 ile 120. ayetler arasında müminlerin; müminleri bırakıp gayrimüslimleri sırdaş edinmemeleri gerektiğinden; zira onların, müminlerin başına bir iyilik geldiği zaman üzüldüklerinden ve müminlerin başına bir sıkıntı geldiğinde ise bundan keyif duyduklarından bahsedilmiştir.
- 7- 121 ile 129. ayetler arasında Uhut savaşıyla ilgili olarak Hazreti Peygamberin, orduyu savaş alanına konuşlandırmasından, münafıkların Müslümanları dağıtmak için uğraşmalarından, Allah Teâlâ'nın melekler ile müminlere destek verdiğinden ve meleklerin, müminlerin gönlünü ferahlattığından bahsedilmiştir.
- 8- 130 ile 136. ayetler arasında faizden uzak durmak gerektiğinden, Hazreti Peygambere itaatin merhamete vesile olacağından, Allah'ın rızasına ve cennete nail olmak için çalışmaktan bahsedilmiştir. Bunun yanında muttakilerin en önemli vasıfları olan infak etme, öfkesine sahip çıkma, affetme, bir günah işledikleri zaman Allah'ı hatırlayıp istiğfar etme ve günahı ısrar etmedikleri anlatılmıştır.
- 9- 137 ile 143. ayetler arasında helak edilen kavimlerin başından geçen şeylere ibret nazarıyla bakmaktan, gevşeklik göstermemek gerektiğinden, musibetlere karşı sabırlı olmaktan ve imtihanların, müminlerle münafıkları birbirinden ayırt etmek için olduğundan bahsedilmiştir.

- 10- 144 ile 148. ayetlerde Uhud savaşında Peygamber efendimizin şehit edildiği haberi karşısında üzülen sahabeye, peygamberin de ölümlü olduğu hatırlatılmıştır. O, ölse ya da öldürülse de dine sahip çıkmak gerektiği anlatılmış ve geçmiş ümmetlerden örnek verilmiştir.
- 11- 149 ile 151. ayetler arasında kâfirlere itaat etmemek gerektiğinden, gerçek velinin Allah olduğundan ve Allah Teâlâ'nın kâfirlerin kalbine korku saldığından bahsedilmiştir.
- 12- 152 ile 155. ayetler arasında Uhud savaşının nasıl cereyan ettiği anlatılmıştır. Savaş esnasında müminlerin dağıldıklarından, bazılarının ganimetler için savaş düzenini bozduklarından, Hazreti Peygamberin dağılan orduyu yeniden düzene koymak için seslendiğinden ve Allah Teâlâ'nın merhamet ederek müminleri derin uykudan uyandırdığından bahsedilmiştir.
- 13- 156 ile 158. ayetler arasında Uhud savaşı sonunda müminleri inciten münafıkların; "Bizimle kalsalardı öldürülmezlerdi" sözlerine değinilmiştir. Allah Teâlâ, kendi yolunda canını feda edenlere rahmet ve mağfiret ile karşılık vereceğini ve bunun; münafıkların sahip oldukları her şeyden daha hayırlı olduğunu belirtmiştir.
- 14- 159 ile 163. ayetler arasında Peygamber efendimizin engin ahlakının müminleri bir arada tuttuğundan, Allah'ın yardımından, kamu mallarını şahsi çıkarları için alan kimselerin Allah katında o mal ile getirilip hesap vereceğinden ve Allah katında dereceleri yüksek olanlardan bahsedilmiştir.
- 15- 164. ayette Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in müminler için bir lütuf olduğundan bahsedilmiştir.
- 16- 165 ile 168. ayetler arasında Allah Teâlâ, Uhud'daki musibetten dolayı müminlere tesellide bulunmuştur. Allah Teâlâ bu musibetlerin, müminler ile münafıkları birbirinden ayırt eden imtihanlar olduğunu beyan etmiştir.
- 17- 169 ile 174. ayetler arasında Allah yolunda canını verenlerin ölü olmadıklarından; bilakis nimetler içerisinde olduklarından ve geride kalan müminlere müjdeli haberler iletmek istediklerinden bahsedilmiş ve bunların hangi özelliklere sahip oldukları belirtilmiştir.
- 18- 175 ile 178. ayetler arasında kâfirlerin ardından üzülmemek gerektiğinden, onların Allah'a asla zarar veremeyeceklerinden ve sahip oldukları nimetlerin kendileri için hayır olmadığından bahsedilmiştir.
- 19- 179 ile 184. ayetler arasında imtihanlarla müminlerin içindeki temiz ve pis kişilikli kimselerin ayırt edileceğinden, cimrilerin sahip oldukları malların kendileri için hayır olmadığından, infak ayetlerinden dolayı Allah'ı fakirlikle suçlayanların sözlerinin yazıldığından, gereğinin yapılacağından ve Hazreti Peygambere iman etmemek için bahane uyduranların cezalandırılacağından bahsedilmiştir.
- 20- 185 ile 189. ayetler arasında her nefsin ölümlü olduğundan, mallarımızdan ve canlarımızdan imtihan edileceğimizden ve ehli kitabın verdikleri sözü bozmalarından bahsedilmiştir.

21- 190 ile 195. ayetler arasında Allah'ın varlığının delillerinden olan göklerin ve yerin yaratılması, gece ve gündüzün birbirini takip etmesi ve sürekli değişmesi gibi kevnî deliller zikredilmiştir. Müminlerin yaptığı bir takım güzel dualardan örnekler verilmiş ve kadın ya da erkek hiç kimsenin yaptığı iyiliklerin karşılıksız kalmayacağı belirtilmiştir.

22- 196 ile 200. ayetler arasında ise kâfirlerin sahip oldukları dünyalık şeylere imrenmemek gerektiğinden, ahirette müminler için daha iyisinin hazırlanmış olduğundan, ehli kitap içerisinde de iman edenlerin olduğundan ve Allah yolunda sabır göstermek ve İslam ülkesinin sınırlarını korumak gerektiğinden bahsedilmiştir.

4. Nisa Sûresi

Medine'de nazil olmuştur. 176 ayettir. Nisa, "kadınlar" demektir. Kadın ve aileyle ilgili birçok konu zikredildiği için sûre bu isimle anılmıştır. Evlilik, boşanma, mihir, aile içi şiddet ve geçimsizlik, çok eşlilik, miras vb. Bunun yanı sıra cihat, münafıkların durumu ve peygambere itaatle ilgili birçok konu vardır.

Genel hatlarıyla sûre:

Sûrede evlilik hükümleri ve evlilikte geçimsizlik konusuna dair birçok ayet vardır. Yetimlerin mallarına sahip çıkmak ve zamanı geldiğinde haklarını tam vermek gerektiği emredilmiştir.

Hakların hak sahiplerine verilmesinden, emanete riayetten ve hiçbir surette adaletten taviz verilmemesi gerektiğinden bahsedilmiştir.

Mirasla ilgili hükümlerin tamamı bu sûrede yer almıştır.

Sûrede eşler arasındaki aile içindeki tartışmalara ve çözüm yollarına değinilmiştir. Eşler arasında anlaşmazlığı boyutuna göre hakem tayini de bu sûrede yer almaktadır.

Bu sûrenin 59, 61, 64, 65, 69, 80, 81, 83, 105, 115, 136 ve 150. ayetlerinde Hazreti Peygambere itaat gerekliliği anlatılmış ve peygambere karşı gelmenin imana zarar vereceği özellikle vurgulanmıştır.

Şirk günahının affedilmeyeceğine değinilmiştir.

Münafıkların tutum ve davranışlarından bahsedilmiş ve büyük bir azaba duçar olacakları belirtilmiştir. Sûrenin son kısımlarında Hıristiyanlardan bahsedilmiştir.

1- 1 ile 10. ayetler arasında Allah korkusundan, yetimlerin mallarına sahip çıkıp zamanı geldiğinde de teslim etmek gerektiğinden, yetimlerin mallarını haksız yere yiyenlerin karınlarına ateş doldurmuş olduklarından, adaletli olmak şartıyla ikinci evliliğe izin verildiğinden, kadınların mihirlerini vermek ve bir kimsenin geride bıraktığı ailesini mağdur etmeyecek şekilde mal bırakması gerektiğinden bahsedilmiştir.

2- 11 ile 14. ayetler arasında ise İslam miras hukuku anlatılır. Birinci dereceden mirasçıların payı Kur'ân ile tespit edilmiştir. Bunlar: Ana, baba, karı, koca, oğul ve kızdır. Bunlar asli mirasçılardır. Mirasta bu taksimata riayet etmeyenlerin ise asi oldukları ve Allah'ın koyduğu sınırları çiğnedikleri için ceza görecekları belirtilmiştir.

- 3- 15 ile 18. ayetler arasında fuhuş suçu işleyenlerle ilgili hükümlerden bahsedilmiş, tövbe etmenin önemine değinilmiş ve sekerat anında yapılan tövbenin geçersiz olacağı belirtilmiştir.
- 4- 19 ile 21. ayetler arasında kadınların mihrini zorla almanın haram olduğu belirtilmiş, kadınlara iyilikle muamelede bulunmak gerektiği emredilmiş ve verilen mihrin miktarı ne kadar olursa olsun boşanmadan sonra geri alınamayacağı belirtilmiştir.
- 5- 22 ile 23. ayetlerde evlenilmesi haram olan kadınların kimler olduğu anlatılmıştır.

Dördüncü cüz bitti.

Dördüncü cüzden on ayet

- 1- Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten nasıl sakınmak gerekiyorsa, öylece sakının ve siz ancak Müslümanlar olarak ölün!³²
- 2- Allah'ın ipine sımsıkı sarılın ve fırkalara bölünmeyin!³³
- 3- İçinizden hayra davet eden, iyi şeyleri emreden ve çirkin şeylere de engel olan bir topluluk bulunsun! İşte kurtuluşa erenler bunlardır!³⁴
- 4- Size bir iyilik dokunursa bu durum onları (münafıkları) üzer. Başınıza bir musibet gelirse de buna sevinirler. Sabreder ve Allah'tan korkarsanız onların hiçbir tuzağı size zarar vermez. Allah onların yaptıklarını bilendir.³⁵
- 5- Evet! Sabırlı ve takvalı olduğunuz takdirde, onlar size ani bir saldırı yapsa, rabbiniz sizi elli bin nişanlı melek ile destekler.³⁶
- 6- Gevşeklik göstermeyin ve mahzun olmayın! Eğer iman etmişseniz üstün olanlar sizlersiniz.³⁷
- 7- (Ey Muhammed) Allah'ın rahmeti vesilesiyle sen onlara yumuşak davrandın. Eğer sert ve katı kalpli olsaydın onlar senin etrafından ayrılıp giderlerdi. Onları affet, onlar için istiğfar dile ve tüm işlerde onlarla istişare et!³⁸
- 8- Ey iman edenler, sabredin, düşmanlarınıza karşı dayanıklı olun ve kendinizi (düşmandan) koruyun ki, kurtuluşa eresiniz!³⁹
- 9- Yetimlerin malını haksız yere yiyenler, karınlarına ancak ateş doldurmuş olurlar. Bunlar alevli bir ateşe gireceklerdir.⁴⁰
- 10- Eşlerinizle güzellikle geçinin! Şayet onlardan hoşlanmıyorsanız belki de sizin hoşlanmadığınız bir şeyde Allah birçok hayır ihsan etmiştir.⁴¹

³² Âli İmran 102

³³ Âli İmran 103

³⁴ Âli İmran 104

³⁵ Âli İmran 120

³⁶ Âli İmran 125

³⁷ Âli İmran 139

³⁸ Âli İmran 159

³⁹ Âli İmran 200

⁴⁰ Nisa 10

⁴¹ Nisa 19

5. CÜZ

Beşinci cüz Nisa Sûresi 24. ayetle başlar ve aynı sûrenin 147. ayeti ile bitmektedir.

- 1- 24 ve 25. ayetler bir önceki ayetin devamı niteliğinde olup evlilikle ilgili hükümlerden söz etmektedir.
- 2- 26 ile 28. ayetlerde Allah Teâlâ'nın, kullarına olan rahmetinden, onların tövbesini kabul ettiğinden ve onlardan sorumlulukları hafiflettiğinden bahsedilmiştir.
- 3- 29 ile 33. ayetler arasında haksız kazançların yasak edilmesinden, buna dikkat etmeyenlerin ceza göreceğinden, büyük günahlardan sakınıldığı takdirde küçük günahların affedileceğinden, herkesin sünnetullah (takdiri ilahi) gereği kendisine takdir edilene rıza göstermesi gerektiğinden bahsedilmiştir.
- 4- 34 ve 35. ayetlerde aile reisinin erkek olduğu vurgulanmış, serkeşlik yapan kadına yapılacak tedbirlere değinilmiş ve ciddi anlaşmazlık durumunda ise erkeğin ve kadının ailesinden birer hakem ile aile içi problemin giderilmesi emredilmiştir.
- 5- 36 ile 40. ayetler arasında Allah Teâlâ inanç ve ahlakla ilgili emirlerde bulunmuştur. Cimrilik yapan, kendisini beğenen ve kibirli kimselerin Allah Teâlâ tarafından sevilmediği belirtilmiş, gösteriş olsun diye infak edenlerin amellerinin boşa gideceği ve Allah Teâlâ'nın zerre kadar dahi olsa haksızlık etmeyeceği belirtilmiştir.
- 6- 41 ve 42. ayetlerde Peygamber efendimizin kıyamet gününde ümmetinin başında şahit tutulacağından ve o gün geldiği zaman kâfirlerin ve Hazreti Peygambere asi olanların yerle bir olmayı arzulayacaklarından bahsedilmiştir.
- 7- 43. ayette sarhoşken ve cünüpken namaza yaklaşmamak gerektiğinden ve teyemmüm ile ilgili hükümlerden söz edilmiştir.
- 8- 44 ile 57. ayetlerde ehli kitapla ilgili bazı konulara değinilmiştir. Onların; dalaleti satın aldıklarından, hak yoldan saptırdıklarından, ilahi kitabın kelimeleri ile oynayarak tahrif yaptıklarından, kendilerini tezkiye ettiklerinden, Allah'a iftira ettiklerinden, tağuta iman ettiklerinden, kâfirleri müminlerden daha doğru yolda gördüklerinden, Allah tarafından lanetlendiklerinden, mülkün sahibi oldukları takdirde bunu herkesten esirgeyeceklerinden ve kıskançlıklarından bahsedilmiştir. Bunun yanı sıra Allah Teâlâ şirki asla bağışlamayacağını; iman edenleri cennet ile mükâfatlandıracağını ve cehennemde azabın sürekli devam edeceğini beyan etmiştir.
- 9- 58 ile 70. ayetler arasında emanetlere riayet etmek, adaletle hükmetmek, ulul emre itaat etmek, bir konuda çekişme olunca bunu Allah'ın kitabına ve Resulullah'ın sünnetine götürmek gerektiğinden, peygamberlerin, kendilerine itaat edilsin diye gönderildiğinden ve Hazreti Peygamberi hakem kılmadıkça imanın geçersiz olacağından bahsedilmiştir. Ayrıca Allah'ın kitabına ve Resulullah'ın sünnetine başvurmayanların tağutun peşinden gittikleri vurgulanmış ve bunun ise münafıkların işi olduğu belirtilmiştir.

Bu sûrenin 59, 61, 64, 65, 69, 80, 81, 83, 105, 115, 136 ve 150. ayetlerinde Hazreti Peygambere

itaatin gerekliliği anlatılmış ve ona karşı gelmenin imana zarar vereceği özellikle vurgulanmıştır.

10- 71 ile 79. ayetlerde savaş ile ilgili konular vardır. Savaş öncesinde hazırlıklı olmanın önemi, savaş konusunda gevşek davrananların durumu, Allah yolunda savaşmanın sevabı, mazlumların haklarını korumak için savaşmanın gerekliliği, kâfirlerin tağut uğruna savaştıkları, savaş yokken savaş naraları atan; ama savaş emri gelince de savaştan kaılan münafıkların durumu ve zamanı gelmiş ölüme hiçbir yapının engel olamayacağı anlatılmıştır.

11- 80 ile 87. ayetler arasında Hazreti Peygambere itaatin önemine, Kur'ân'ın tefekkür edilmesine değinilmiş, cihada teşvik edilmiş, hayırlı işlere aracılık yapanların hayırda ortak oldukları, kötü işlere aracılık yapanların ise gûnahta ortak oldukları belirtilmiş ve selam alırken daha güzeliyle mukabelede bulunmak gerektiği anlatılmıştır.

12- 88 ile 91. ayetler arasında münafıkların tehlikesine ve savaşta kâfirler ile mücadelenin ciddiyetine dikkat çekilmiştir.

13- 92 ile 94. ayetlerde bir müminin bir mümini hataen ya da amden öldürmesiyle ilgili hükümler yer almıştır.

14- 95 ile 100. ayetler arasında mazereti olmadığı halde savaşa katılmayan müminler ile savaşa katılanların derecelerinin bir olmadığı belirtilmiş, meşru mazeretler hariç, din hürriyetini kısıtlayan küfür diyarından hicret yapmanın gerekliliğinden ve hicret yolunda vefat edenlerin de mükâfatlarını alacaklarından bahsedilmiştir.

15- 101 ile 103. ayetler arasında yolculukta ve savaşta namazın kasredilmesi (kısaltılması) konusu anlatılmıştır.

16- 104 ile 115. ayetler arasında savaşta gevşeklik göstermemek gerektiğinden, münafıkların savaşlardaki tutumundan ve onları savunmamak gerektiğinden bahsedilmiştir. Tövbe ve istiğfarın önemine değinilmiş, iftira atmanın büyük bir günah olduğu belirtilmiş, münafıkların dedikodu ve gizli toplantılar yapmalarından bahsedilmiş, Hazreti Peygambere ve müminlere karşı gelmenin cezasından söz edilmiştir.

17- 116 ile 126. ayetler arasında şirk günahının asla affedilmeyeceğinden, şeytanın, saptırma yollarından, iman eden erkek ve kadınların alacağı mükâfattan ve Allah Teâlâ'nın Hazreti İbrahim'i dost edindiğinden bahsedilmiştir.

18- 127 ile 130. ayetler arasında kadınların hakkını gözetmekten, evlilik ve evlilikte geçimsizlikten bahsedilmiştir.

19- 131 ile 136. ayetler arasında Allah Teâlâ'nın hükümranlığından, kendisinin ya da en yakınlarından birinin aleyhine dahi olsa adaletli olmak gerektiğinden, imanı yeniden gözden geçirmek gerektiğinden bahsedilmiştir.

20- 137 ile 145. ayetlerin ana konusu münafıkların durumudur. İmanla küfür arasında sürekli gidip gelirler. Onlara acıklı bir azap vardır. Onların meclislerinde bulunmamak

gerekir. Müminlerin aleyhine sürekli lobi faaliyetlerinde bulunurlar. Allah'ı kandırmaya çalışırlar. Bunun için de namaz bile kırlar. Sürekli küfre düşerler. Cehennem en alt katına atılacaklar. Ancak tövbe ederlerse bağışlanacaklar.

21- 146 ile 147. ayetlerde tövbeden, şükürden ve imandan bahsedilmiştir. Şükrettiğiniz ve iman ettiğiniz takdirde Allah size niye azap etsin ki, ayetiyle cüz bitmiştir.

Beşinci cüz bitti.

Beşinci cüzden on ayet

- 1- Allah sizin tövbelerinizi kabul etmek istiyor. Şehvetlerinin peşinden gidenler ise sizin büyük bir sapıklığa meyletmenizi istiyor.⁴²
- 2- Eğer karı kocanın arasının açılmasından korkarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden de bir hakem gönderin. Eğer bu hakemler aileyi ıslah etmek isterlerse Allah onları muvaffak kılar. Şüphesiz ki, Allah bilendir ve haberdardır.⁴³
- 3- Şüphesiz ki, ayetlerimizi inkâr edenleri cehenneme atacağız. Onların derileri her yandığında, azabı yeniden tatsınlar diye derilerini yeni derilerle değiştireceğiz. Muhakkak ki, Allah azizdir ve hikmet sahibidir.⁴⁴
- 4- Hayır! Rabbine yemin olsun ki, aralarında çekiştikleri konuda seni (Ey Muhammed) hakem kılmadıkça, sonra da verdiğin karara karşı içlerinden bir sıkıntı duymadan kabullenmedikçe ve tam bir teslimiyet göstermedikçe iman etmiş olmazlar!⁴⁵
- 5- Nerede olursanız olun ölüm size ulaşacaktır. Sağlam kalelerde olsanız bile!⁴⁶
- 6- Kur'ân'ı tefekkür etmezler mi? Eğer o Kur'ân Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı onda birçok ihtilaf bulacaklardı!⁴⁷
- 7- Her kim bir kötülük yapar ya da kendisine haksızlık eder de sonra Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah'ı bağışlayan ve merhamet eden olarak bulacaktır.⁴⁸
- 8- Ey iman edenler, kendiniz, anne babanız ve yakınlarınız aleyhine dahi olsa Allah için şahitliği adil bir şekilde yerine getirin!⁴⁹
- 9- Münafıklar cehennem en alt katında olacaklardır. Sen onlara yardım edecek kimse de bulamazsın!⁵⁰
- 10- Şükrederseniz ve iman ederseniz Allah niye size azap etsin ki? Allah, şükürün karşılığını veren ve bilendir.⁵¹

⁴² Nisa 27

⁴³ Nisa 35

⁴⁴ Nisa 56

⁴⁵ Nisa 65

⁴⁶ Nisa 78

⁴⁷ Nisa 82

⁴⁸ Nisa 110

⁴⁹ Nisa 135

⁵⁰ Nisa 145

⁵¹ Nisa 147

6. CÜZ

Altıncı cüz Nisa Sûresi 148. ayetle başlar ve 176. ayetle bu sûre biter. Ardından Maide Sûresi başlar ve aynı sûrenin 82. ayetiyle cüz biter.

- 1- 148 ile 152. ayetler arasında Allah Teâlâ'nın çirkin sözleri söyleyenleri sevmediğinden, gizli ya da açıktan yapılan hayırlardan Allah'ın haberdar olduğundan, Allah ile peygamberin arasını ayırıp "birine iman ederiz diğerine etmeyiz" diyenlerin kâfir olduklarından bahsedilmiştir.
- 2- 153 ile 162. ayetler arasında Yahudilerin inanç ve ahlakla ilgili bazı olumsuz tutumlarından bahsedilmiştir. Bunlar: Hazreti Musa'dan Allah'ı görmek istemeleri, cumartesi yasağını çiğnemeleri, sözlerini bozmaları, ayetleri inkâr etmeleri, peygamberleri öldürmeleri, kalplerinin kilitli olduğunu söylemeleri, Hazreti Meryem'e iftira atmaları, Hazreti İsa'yı öldürdüklerini iddia etmeleri, faiz almaları ve insanların mallarını haksız yere yemeleri gibi davranışlarıdır.
- 3- 163 ile 166. ayetler arasında birçok peygamberin gelip geçtiği, bazılarının Kur'ân'da anlatıldığı ve bazılarının da anlatılmadığı belirtilmiştir.
- 4- 167 ile 170. ayetler arasında küfrün cezasına değinilmiştir.
- 5- 171 ile 175. ayetler arasında Allah Teâlâ ehli kitabı uyarmıştır. Dinde aşırılığa gitmemelerini ve Allah'a iftira atmamalarını emretmiştir. Hıristiyanların teslis inancının hak yoldan sapmak olduğu belirtilmiş ve iman edenlerin Allah'ın rahmetine ve nimetlere mazhar olacakları belirtilmiştir.
- 6- 176. ayette ise miras ile ilgili olan kelale konusu anlatılmıştır. Kelale, ölen kimsenin anne babası ve çocukları olmayıp sadece kardeşlerinin mirasçı olması durumudur.

5. Maide Sûresi

Medine'de nazil olmuştur. 120 ayettir. Maide "sofra" demektir. Havarilerin Hazreti İsa'dan gökten bir sofraya istemeleri nedeniyle sûrenin son bölümündeki ayetler nazil olmuştur. Sûrede ehli kitaptan bahseden birçok ayet vardır.

Genel hatlarıyla sûre:

"Ey iman edenler" diye başlamıştır. Akitlere bağlı kalmaktan, yiyecek içeceklerden, ehli kitaptan (Yahudi ve Hıristiyanlardan), münafiklardan ve bunların hilelerine karşı dikkatli olmaktan söz edilmiştir.

Sûrede Habil ve Kabil kıssası zikredilmiştir. Hazreti Musa'ya sıkıntı üstüne sıkıntı çıkaran Yahudilerden, dindeki katlıklarından ve tahriflerinden çokça bahsedilmiştir.

Ticari akitlerin yanı sıra, yardımlaşma, adaletli olma, helal ve haram yiyeceklere dikkat etme, ehli kitap, avcılık, abdest, gusül, hac, teyemmüm, hırsızlığın ve eşkıyalığın cezası, yemin kefareti, içki ve kumarın yasaklanması, irtidat ve ahiret gibi muhtelif konular zikredilmiştir.

Son kısımda da sûrenin de ismi olan “Maide” kıssası anlatılmıştır. Allah Teâlâ'nın ahirette Hazreti İsa'yla Hıristiyanların durumunu konuşması anlatılmıştır.

- 1- 1 ile 5. ayetler arasında sözleşmelere bağlı kalmaktan, adaletten, hayırlı işler hususunda yardımlaşmadan, yenilmesi helal veya haram olan yiyeceklerden, avcılıkla ilgili hükümlerden ve ehli kitabın kestiklerinin helal olduğundan bahsedilmiştir.
- 2- 6. ayette abdestin alınışı, cünüplükten yıkanma, su bulunmadığı veya kullanılmadığı takdirde teyemmüm almaktan bahsedilmiştir.
- 3- 7 ile 11. ayetler arasında Allah'ın nimetlerini anmaktan, adaletten asla taviz vermemekten, iman edenlere müjde ve inkâr edenlere de ceza verilmesinden bahsedilmiştir.
- 4- 12 ile 26. ayetler arasında ehli kitaptan bahsedilmiştir. Kendilerine verilen sorumlulukları yerine getirmedikleri, haramlardan kaçınmadıkları, hakkı kıskandıkları, Hazreti Peygambere uymadıkları, Hazreti İsa'ya Allah'ın oğlu dedikleri, kendilerini Allah'ın çocukları ve sevgilileri olarak gördükleri, Hazreti Musa'nın ve Hazreti İsa'nın sözüne kulak asmadıkları, korkak oldukları ve Allah'ın kendi yerlerine savaşmasını istedikleri anlatılmıştır. Allah Teâlâ Yahudi ve Hıristiyanların asılsız iddialarına cevaplar verilmiştir.
- 5- 27 ile 31. ayetler arasında Hazreti Âdem'in oğulları Habil ve Kabil'in Allah Teâlâ'ya kurban sunmaları anlatılmıştır.
- 6- 32. ayette “Bir kişiyi öldürmenin tüm insanlığı öldürmek olduğu ilkesi” kabul edilmiş, 33 ile 40. ayetler arasında eşkıyalık ve hırsızlık suçlarının cezası belirtilmiştir. Ayrıca tövbeye ve Allah'a yakınlaştıran amellere de teşvik edilmiştir.
- 7- 41 ile 50. ayetler arasında Allah Teâlâ Peygamber efendimize küfre girmekte acele edenlerin ardından üzülmemesi gerektiğinden, Yahudilerin Tevrat'ı tahrif ettiklerinden, her zaman yalan dolan peşinde olduklarından, Tevrat ile hükmetmediklerinden, Allah'ın hükümlerini inkâr ederek kabul etmeyenlerin kâfir, zalim ve fâsık olduklarından, hüküm verirken kimsenin hevasına göre hüküm vermemek gerektiğinden ve Yahudilerin sinsî oyunlarından söz edilmiştir.
- 8- 51 ile 58. ayetler arasında ehli kitabın hile ve tuzaklarına karşı müminlere uyarılar yapılmıştır. Onlara karşı dikkatli olmak gerektiği ve din ile dini değerler ile alay edenleri dost edinmemek gerektiği belirtilmiştir.
- 9- 59 ile 68. ayetler arasında Allah Teâlâ ehli kitabın yanlış davranışlarından bazılarında değinmiştir: Yalanlarından, hilelerinden, ikiyüzlülüklerinden, müminlerin yanında mümin gibi davrandıklarından, Allah'ın cimri olduğunu iddia ettiklerinden, lanetlenmiş olduklarından, onların din adamlarının umursamaz olduklarından, Tevrat ve İncil'e inandıklarını söylemelerine rağmen bu konuda da yalan söylediklerinden bahsedilmiştir.
- 10- 69 ile 76. ayetler arasında Yahudilerin ve Hıristiyanların batıl inançlarından bazılarında değinilmiştir: Hıristiyanların Hazreti İsa'nın ilah olduğunu iddia etmelerinden ve

Allah'ın üç ilahtan biri olduğunu iddia ettiklerinden bahsedilmiştir.

11-77 ile 82. ayetler arasında ehli kitabın aşırılıklarına değinilmiş, asi oldukları ve kötülüklerden alıkoymadıkları için lanetlendikleri belirtilmiştir. Ehli kitabın, kâfirler ile işbirliği içerisinde oldukları hatırlatılmış; Müslümanlara en çok düşmanlık besleyenlerin Yahudiler ve müşrikler olduğu belirtilmiştir.

Altıncı cüz bitti.

Altıncı cüzden on ayet

- 1- Allah, zulme uğrayanlar hariç, çirkin sözlerin açıkça söylenmesini sevmez. Allah işitendir ve bilendir.⁵²
- 2- Allah, hak yoldan sapmayasınız diye size (miras hükümlerini) açıklıyor. Allah her şeyi bilendir.⁵³
- 3- İyilik ve takva üzerine yardımlaşın! Günah ve düşmanlık hususunda birbirinize yardım etmeyin! Allah'tan korkun! Şüphesiz ki, Allah'ın ceza vermesi şiddetlidir.⁵⁴
- 4- Bir kavme olan kininiz sizi adaletsizliğe sevk etmesin! Adil olun!⁵⁵
- 5- Musa dedi ki: Rabbim, ben sadece kendime ve kardeşime sahip çıkabiliyorum. Artık bizimle fasık kavmin arasını ayır!⁵⁶
- 6- Habil, Kabil'e dedi ki: Beni öldürmek için elini uzatsan da ben seni öldürmek için elimi uzatmam! Zira ben, âlemlerin rabbi olan Allah'tan korkarım.⁵⁷
- 7- Ey iman edenler, Allah'tan korkun! Sizi ona yaklaştıracak amelleri arayın! Onun yolunda cihat edin ki, kurtuluşa eresiniz.⁵⁸
- 8- Ey iman edenler, Yahudi ve Hıristiyanları kendinize veli (koruyucu) edinmeyin! Onlar birbirlerinin velileridir. Sizden her kim onları veli edinirse o da onlardandır. Şüphesiz ki, Allah zalim kavimleri hidayete erdirmez.⁵⁹
- 9- Ey peygamber, rabbinden sana indirilenleri tebliğ et! Eğer bunu yapmazsan risaleti yerine getirmemiş olursun. Allah seni insanlardan korur. Şüphesiz ki, Allah kâfir kavimleri hidayete erdirmez.⁶⁰
- 10- İnsanlar içerisinde müminlere en çok düşmanlık edenlerin Yahudiler ve müşrikler olduğunu göreceksin!⁶¹

⁵² Nisa 148

⁵³ Nisa 176

⁵⁴ Maide 2

⁵⁵ Maide 8

⁵⁶ Maide 25

⁵⁷ Maide 28

⁵⁸ Maide 35

⁵⁹ Maide 51

⁶⁰ Maide 67

⁶¹ Maide 82

7. CÜZ

Yedinci cüz Maide Sûresi 83. ayetle başlar ve 120. ayetle bu sûre biter. Ardından En'am Sûresi başlar ve aynı sûrenin 110. ayetiyle cüz biter

- 1- 83 ile 86. ayetler arasında ehli kitaptan bazı kimselerin hakkın karşısındaki samimiyetlerinden bahsedilmiştir.
- 2- 87 ile 88. ayetlerde müminlere helal ve haramlar hususunda dikkatli olmaları emredilmiş ve yeminlerle ilgili hükümler zikredilmiştir.
- 3- 89 ile 91. ayetler arasında içkinin, kumarın, şans oyunlarının şeytanın bir pisiği olduğu ve kesinlikle haram olduğu belirtilmiş ve zararlarına değinilmiştir.
- 4- 92 ile 93. ayetlerde Hazreti Peygambere itaatten ve takvanın öneminden bahsedilmiştir.
- 5- 94 ile 96. ayetler arasında hac ibadetini yaparken avcılığın yasak olduğu belirtilmiş ve deniz avcılığına dikkat çekilmiştir.
- 6- 97 ile 100 ayetler arasında Kâbe'nin öneminden ve Hazreti Peygamberin tebliğ görevinden bahsedilmiştir.
- 7- 101 ile 104. ayetler arasında sahabe efendimize, hakkında hüküm olmayan konularda soru sormakta acele etmemeleri tavsiye edilmiş ve eski ümmetlerin bundan dolayı sıkıntılar yaşadıkları hatırlatılmıştır. Müşriklerin "Bahira, Saibe, Vasile ve Ham" diye isimlendirdikleri bazı hayvanların etleriyle ve kullanılmasıyla ilgili asılsız inançlarına değinilmiştir.
- 8- 105 ile 108. ayetler arasında hidayet üzerinde olanlara kimsenin zarar veremeyeceği belirtilmiş ve şahitlik yapmakla ilgili hükümler anlatılmıştır.
- 9- 109 ile 111. ayetler arasında Hazreti İsa'nın Allah'ın izniyle bazı mucizeleri gerçekleştirmesinden bahsedilmiştir: Allah'ın izniyle beşikteyken konuşması, kuş şeklindeki figürlere üfleyerek hayat vermesi, körleri ve cüzam hastalarını iyileştirmesi ve ölüleri diriltmesi. Hazreti İsa tüm bunları Allah'ın izniyle yapıyordu.
- 10- 112 ile 115. ayetler arasında sûrenin de ismi olan Maide yani sofraya olayından bahsedilmiştir. Havariler Hazreti İsa'nın o kadar mucizesine rağmen; "Senin rabbin gökten bir sofraya indirmeye güç yetirebilir mi" diye sormuşlardı.
- 11- 116 ile 120. ayetler arasında Allah Teâlâ, Hazreti İsa'ya Hıristiyanların ona neden tapıklarını sormuştur. Hazreti İsa bunun sorumlusunun kendisi olmadığını ve bu tapma olayının kendisinden sonra olduğunu ifade etmiştir.

6. En'am Sûresi

Mekke'de nazil olmuştur. 165 ayettir. En'am, "kurbanda kesilmesi caiz olan koyun keçi, sığır ve deve cinsine" verilen bir isimdir.

Genel hatlarıyla sûre:

Sûrede yoğun bir şekilde müşriklerin iddialarına cevaplar verilmiştir. Özellikle putlar, putların şefaata etmesi, ahiret hayatı ve bazı hayvanların durumuyla ilgili iddialara cevaplar verilmiştir.

Mekkeli müşriklerin, hayvanlarla ilgili yanlış inançlarına değinilmiştir. Allah Teâlâ'nın yüceliğinden hatırlatmalar yapılmıştır.

Sûre reddiye özelliği taşımaktadır. 42 defa sûrede "De ki:" diye başlayan ayet vardır. Her birinde bir iddiaya cevap verilmiştir.

Hazreti Peygamber teselli edilmiş; müşriklerin ardından üzülmemesi gerektiği belirtilmiş ve onların incitici sözlerinden dolayı sabırlı olması istenmiştir.

Sûrede Hazreti İbrahim'in Allah'ı arayışından bahsedilmiştir.

- 1- 1 ile 3. ayetlerde Allah Teâlâ'nın zatından, yaratmasından, şekil vermesinden ve her şeyden haberdar olmasından bahsedilmiştir.
- 2- 4 ile 11. ayetler arasında tüm delilleri görmelerine rağmen hakkı inkâr eden müşriklerden söz edilmiştir. Müşriklerin hakkı gözleriyle de görseler inanmayacakları belirtilmiş ve tüm peygamberlerin kavimleri tarafından alaya alındıkları ifade edilmiştir.
- 3- 12 ile 18. ayetler arasında Allah Teâlâ'nın rahmetinin büyüklüğüne değinilmiş, Allah'tan başka veli'nin olmadığı ve ondan gelecek olan rahmete de azaba da kimsenin engel olamayacağı belirtilmiştir.
- 4- 19 ile 20. ayetler arasında Kur'ân'ın uyarmak için gönderildiğine; ehli kitabın, Hazreti Peygamberi kendi çocuklarını tanıdıkları gibi tanımalarına rağmen hakkı gizlediklerine değinilmiştir.
- 5- 21 ile 26. ayetler arasında Allah'a iftira edenden daha zalim kimse olmadığına, müşriklerin ahiret gününde kendi kendilerini yalanlayacaklarına ve tüm hakikatleri görseler de kesinlikle inanmayacaklarına değinilmiştir.
- 6- 27 ile 32. ayetler arasında cehenneme girenlerin dünyaya yeniden dönüp mümin olmayı arzulayacakları anlatılmıştır. Hâlbuki dünyaya yeniden gönderilseler yine aynı suçu işleyecekleri belirtilmiş ve dünya hayatının oyun ve oyalanmadan ibaret olduğu anlatılmıştır.
- 7- 33 ile 41. ayetler arasında Peygamber efendimize teselli verilmiştir. Daha önce gelen peygamberlerin de tekzip edildiği hatırlatılmış, hakikate karşı kör ve sağır olanların tüm delilleri görseler de iman etmeyecekleri belirtilmiştir.
- 8- 42 ile 45. ayetler arasında kendilerine peygamber gönderilen ama onları tekzip eden ümmetlerin durumundan bahsedilmiştir.
- 9- 46 ile 50. ayetler arasında Allah'tan başka ilah olmadığından, ondan gelen azabın ondan başkası tarafından kaldırılamayacağından, peygamberlerin uyarıcı ve müjdecisi olarak gönderildiğinden ve hakkı gören ile görmeyenin bir olmadığından bahsedilmiştir.

- 10- 51 ile 58. ayetler arasında davet ve tebliğde dikkat edilmesi gereken hususlar hatırlatılmıştır. Müşriklerin hatırı için gariban müminlerin kovulmaması gerektiği belirtilmiş ve peygamberlerin insanların hevasına göre hareket etmedikleri anlatılmıştır.
- 11- 59 ile 67. ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilmiştir. Gaybın anahtarları Allah'ın elindedir. Allah Teâlâ düşen bir yapraktan dahi haberdardır. Kullarının ne yaptığını bilendir. Deniz karanlıklarından ve her türlü sıkıntıdan kurtaran sadece Allah'tır. Dilerse azap göndermeye de kâdirdir.
- 12- 68 ile 70. ayetler arasında dinle alaya eden kâfirlerle aynı mecliste bulunmamak gerektiğinden ve dinlerini oyun ve eğlence haline getiren kimseleri de terk etmek gerektiğinden bahsedilmiştir.
- 13- 71 ile 73. ayetler arasında hidayeti bırakıp faydası ve zararı olmayan putlara tapmamak gerektiğinden bahsedilmiş ve Allah Teâlâ'nın kudret sıfatları anlatılmıştır.
- 14- 74 ile 83. ayetler arasında Hazreti İbrahim'in akli ilkelerden ve gözlemlerden yola çıkarak kavminin çarpık inancını ortaya koyması ve Allah'ı bulması anlatılmıştır.
- 15- 84 ile 90. ayetler arasında ise hidayet rehberi birçok peygamberden söz edilmiştir. Kur'ân'da ismi geçen 25 peygamberden 17 tanesi bu ayetlerde zikredilmiştir. Allah Teâlâ, Peygamber efendimize bu peygamberlerin yolunu takip etmesini emretmiştir.
- 16- 91 ile 94. ayetler arasında müşriklerin Allah hakkındaki yanlış düşüncelerinden, Allah'a iftiralardan ve bundan dolayı Allah'ın huzuruna teker teker çağrılıp hesap vereceklerinden bahsedilmiştir.
- 17- 95 ile 100. ayetler arasında Allah'ın varlığının delillerinden bazıları ve kudreti anlatılmıştır: Bitkileri yaratması, yıldızları bir amaç için yaratması, insanı yaratması, aynı su ile birbirinden renk, koku ve tat bakımından farklı meyve ve sebzeler yaratması anlatılmıştır. Tüm bunlara rağmen müşrikler Allah'ı bırakıp cinlere tapmışlardır.
- 18- 101 ile 103. ayetler arasında Allah Teâlâ'nın zatının yüceliğinden bahsedilmiştir. Gökleri ve yeri eşsiz bir şekilde yaratan odur. Gözler onu idrak edemez. O latîf'tir.
- 19- 104 ile 110. ayetler arasında vahye tabi olmak gerektiğinden, müşriklerin ilahlarına sövmemek gerektiğinden; aksi halde onların da karşılık vermek için Allah'a söveceklerinden ve müşriklerin inatçı tutumundan bahsedilmiştir.

Yedinci cüz bitti.

Yedinci cüzden on ayet

- 1- Ey iman edenler, içki, kumar, dikili putlar ve fal okları şeytan işi pisliklerdir. Bunlardan sakının ki, kurtuluşa eresiniz.⁶²

⁶² Maide 90

- 2- Ey iman edenler, kendi nefsinize sahip çıkın! Eğer doğru yolda olursanız sapmış kişi zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah'adır. Allah yaptığınız şeyleri size haber verecektir.⁶³
- 3- (Hazreti İsa dedi ki:) Rabbim, şayet onlara azap edersen hiç şüphesiz ki, onlar senin kullarıdır. Şayet onları bağışlarsan hiç şüphesiz ki, sen aziz ve hikmet sahibisin!⁶⁴
- 4- Hamd gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a mahsus'tur. Buna rağmen kâfirler başkasını, rablerine denk tutuyorlar.⁶⁵
- 5- Allah sana sıkıntı verirse ondan başkası o sıkıntıyı gideremez! Eğer sana bir hayır isabet ederse (kimse ona engel olamaz), o her şeye kâdirdir.⁶⁶
- 6- Bilakis onlara, (ahirette) daha önce yapıp gizledikleri ayan olmuştur. Eğer onlar dünyaya bir daha gönderilseler yine kendilerine yasak edilen şeyleri yaparlar. Muhakkak ki, onlar yalan söylüyorlar.⁶⁷
- 7- De ki: Eğer Allah sizin işitmenizi ve görmenizi elinizden alsa ve kalbinizi de mühürlese, Allah'tan başka hangi ilah size bunları geri verebilir?⁶⁸
- 8- De ki: Allah sizi o musibetten ve her türlü sıkıntıdan kurtarıyor. Sonra da ona şirk koşuyorsunuz.⁶⁹
- 9- O, gökleri ve yeri eşsiz bir şekilde yaratandır. Onun eşi olmadığı halde çocuğu nasıl olur ki? O, her şeyi yaratandır. O, her şeyi bilendir.⁷⁰
- 10- Allah'tan başkasına tapanların ilahlarına sövmeyin! Yoksa onlar da taşkınlıkla ve bilmeden Allah'a söverler.⁷¹

Bitti. 😊

⁶³ Maide 105

⁶⁴ Maide 118

⁶⁵ En'am 1

⁶⁶ En'am 17

⁶⁷ En'am 28

⁶⁸ En'am 46

⁶⁹ En'am 64

⁷⁰ En'am 101

⁷¹ En'am 108